

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/42/2019
Identifikačné číslo spisu: 1111226117
Dátum vydania rozhodnutia: 15.12.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Bajánková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1111226117.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: U. A. O. S., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom P. Q.. Č..X, P. proti žalovanej: Slovenská republika, zast. Ministerstvom vnútra SR, Pribinova ul. č.2, Bratislava, IČO: 00 151 866 o náhradu škody, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave 6Co/62/2018-579 zo dňa 21.03.2018, takto

rozhodol:

Dovolanie žalobcu z a m i e t a.

Žiadna zo strán sporu nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobca sa žalobou podanou na súd dňa 11.08.2011 domáhal voči žalovanej náhrady škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v dôsledku trestného stíhania vedeného na PZ Úradu justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva PZ v Trnave pod č. OUJP-139/95 a na OÚV PZ Bratislava I vedenom ČVS: VP-130/95. Žalobca sa pre zjavnú nečinnosť a marenie jeho práva na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov v období od 23.06.2005 do zastavenia trestného stíhania do dňa 23.02.2010 domáhal náhrady nemajetkovej ujmy spolu v sume 559.000,- Eur; z toho 9.000,- eur za každý rok prieťahov a marenie spravodlivosti, 50.000,- eur titulom straty znaleckého posudku, ktorý obsahuje citlivé údaje o jeho osobe a sumy 500.000,- eur titulom ublíženia na zdraví v príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom a nezákonným vymysleným trestným stíhaním. Žalobca žalobu odôvodnil tým, že Slovenská republika v zastúpení Ministerstvom vnútra SR je zodpovedná za nemajetkovú ujmu, ktorá žalobcovi vznikla v dôsledku nesprávneho úradného postupu vyšetrovateľa podľa §9 ods.1 zákona č. 514/2003 Z.z. v trestnom konaní, za zjavnú nečinnosť, prieťahy a nekonanie o zastavení trestného stíhania v čase, kedy i v prípade keby bolo trestné stíhanie dôvodné bolo by zo zákona premlčané. Trestné stíhanie bolo uznesením prokurátora Okresnej prokuratúry Bratislava I zo dňa 03.02.2010, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 23.02.2010 zastavené. Nečinnosť zo strany vyšetrovateľa vnímal žalobca od 23.06.2005, ktorá mala za následok prieťahy v predmetnej veci, u žalobcu vyvolala stav právnej a osobnej neistoty, morálne utrpenie, udržiavala žalobcu v napätí a psychickom utrpení čo vyústilo do zhoršenia jeho zdravotného stavu, následkom ktorého došlo u žalobcu k strate schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

2. Súd prvej inštancie rozsudkom zo dňa 15.05.2017 sp. zn.: 16C/128/2011-513 žalobu v celom rozsahu zamietol a žalovanej voči žalobcovi nepriznal náhradu trov konania.

2.1 Súd prvej inštancie v konaní aplikoval ustanovenia §1, §3 ods.1,2, §9 ods.1,2, §15 ods.1,2, §16 ods.1, §17 ods.1,2,3 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Súd prvej inštancie po vyhodnotení rozsiahleho vykonaného dokazovania a po právnom vyhodnotení veci dospel k záveru, že žalobe žalobcu na náhradu škody titulom náhrady nemajetkovej ujmy nie je možné vyhovieť, nakoľko žalobca nepreukázal kumulatívne splnenie zákonom požadovaných podmienok pre úspešné uplatnenie nároku na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Podľa ustanovení zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci ide o prípad objektívnej zodpovednosti štátu za škodu za súčasného splnenia troch podmienok a to nezákonné rozhodnutie orgánu štátu, alebo jeho nesprávny úradný postup, existencia škody ako majetkovej či nemajetkovej ujmy vyjadriteľnej v peniazoch a príčinná súvislosť medzi škodou a nezákonným rozhodnutím či nesprávnym úradným postupom.

2.2. Za nesprávny úradný postup považoval žalobca postup príslušných policajných orgánov v trestnom konaní vedenom proti nemu, keď vyšetrovateľ policajného zboru ako orgán činný v trestnom konaní nerešpektoval zásadu trestného práva, podľa ktorej orgány činné v trestnom konaní musia vec prejednať čo najrýchlejšie a dôsledne zachovávať práva zaručené Ústavou. Žalobca tvrdil, že trestné stíhanie, ktoré sa proti nemu viedlo trvalo pätnásť rokov, bolo vymyslené a počas neho bol neprípustne šikanovaný. Trestné stíhanie bolo nezákonné čo bolo potvrdené následne, keď bolo prokurátorom zastavené. Súd vo vzťahu k tvrdeniu žalobcu ohľadne skutočnosti, že trestné stíhanie bolo vymyslené a nezákonné uviedol, že predmetom konania nebol uplatnený nárok žalobcu na náhradu škody v dôsledku nezákonného rozhodnutia - rozhodnutia o vznesení obvinenia, keď trestné stíhanie neskončilo právoplatným odsúdením žalobcu. Súd teda zákonnosť/nezákonnosť trestného stíhania žalobcu neposudzoval a v tomto smere dokazovanie ani nevykonával. Žalobca jednoznačne uviedol, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy si uplatňuje v dôsledku prieťahov v trestnom konaní v ním vymedzenom období od 23.06.2005 do 23.02.2010 a z dôvodu straty znaleckého posudku vypracovaného v trestnom konaní vo veci duševného stavu žalobcu. Súd tiež poukázal na to, že žalobca napadol nezákonnosť trestného stíhania v inom civilnom konaní 10C 167/2010, v ktorom sa domáhal proti Slovenskej republike zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti SR náhrady škody vo výške 5.521.156,52 eur s príslušenstvom podľa zákona č. 58/1969 Zb. z dôvodu, že v období od 21.02.1995 do 23.02.2010 sa stal objektom a obeťou nedôvodného a nezákonného vymysleného trestného stíhania za viaceré vymyslené skutky v konaní ČVS VP 139/30-95 Ko.

2.3. Žalobca uvádzal, že v trestnom konaní prokurátor opakovane upozorňoval vyšetrovateľa PZ a jeho nadriadených na prieťahy v danej veci. Žalobca však toto tvrdenie nijakým spôsobom nepreukázal, nepredložil vo vzťahu k tvrdeným upozorneniam žiadne relevantné listinné doklady a táto skutočnosť ani nevyplývala z predloženého konceptu vyšetrovacieho spisu Okresnou prokuratúrou Bratislava I. Súd poukázal na skutočnosť, že z vyšetrovacieho spisu vyplynulo, že sám žalobca v určitých štádiách trestného konania prispel k predĺženiu trestného konania, keď z vyšetrovacieho spisu, ktorý mal súd k dispozícii vyplynulo, že žalobca na výzvy vyšetrovateľa nereagoval a to nielen v období, ktoré bolo predmetom konania ale i v období, ktoré mu predchádzalo. Rovnako tak súd konštatoval, že sa nepreukázala ani žalobcom tvrdená strata znaleckého posudku, ktorý bol spolu s vyšetrovacím spisom OUIP -139/30-1995 založený v inom spise so sp. zn.10C 167/2010.

2.4. Druhou podmienkou pre úspešné uplatnenie nároku na náhradu škody voči štátu v dôsledku nesprávneho úradného postupu je preukázanie vzniku škody a jej výšky. Žalobca v tomto smere neunesol dôkazné bremeno, keď v priebehu konania nepreukázal, že mu ujma vznikla a že vznikla práve v dôsledku nesprávneho úradného postupu. Zo žiadnych žalobcom uvádzaných tvrdení nebolo možné vyvodit', že v dôsledku vytýkaného nesprávneho úradného postupu došlo k závažným negatívnym následkom vo sfére žalobcu, a teda že by mu vznikol nárok na nemajetkovú ujmu. Samotné konštatovanie žalobcu, že nečinnosťou vyšetrovateľa v predmetnom trestnom konaní, ktoré bolo nezákonné, bol vyvolaný stav právnej a osobnej neistoty, morálne utrpenie, udržiavanie žalobcu v napätí a psychickom utrpení v dôsledku marenia zákonného postupu vo vzťahu na zjavne nezákonné trestné stíhanie a tým aj zhoršenie zdravotného stavu žalobcu majúceho za následok zníženie schopnosti

vykonávať zárobkovú činnosť, bez uvedenia konkrétneho následku spôsobeného deklaroványm nesprávnym úradným postupom nemá vo vzťahu k nároku na nemajetkovú ujmu bez preukázania ich vzniku v príčinnej súvislosti práve s vytýkaným nesprávnym úradným postupom právnu relevanciu. Vo vzťahu k žalobcom uplatnenej náhrade nemajetkovej ujmy vo výške 500.000 eur súd uviedol, že zo žiadnych listinných dokladov, lekárskeho potvrdení takáto skutočnosť nevyplynula, uzavrel súd.

2.5. Treťou podmienkou pre úspešné uplatnenie nároku na náhradu škody resp. náhrady nemajetkovej ujmy je preukázanie príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom a vznikom nemajetkovej ujmy. Žalobca ani v tomto smere neunesol dôkazné bremeno na preukázanie vzniku nemajetkovej ujmy v dôsledku tvrdeného nesprávneho úradného postupu, prietáhov v trestnom konaní a stratou znaleckého posudku. Súd mal za to, že žalobca žiadnym spôsobom nepreukázal, že následkom nesprávneho úradného postupu v danej veci sa zmenili pomery na jeho strane, že sa zmenil jeho doterajší život v súkromnej sfére. Vzhľadom na okolnosti prípadu, kedy nebolo preukázané, že by deklarováný nesprávny úradný postup do pomerov žalobcu zasiahol závažným spôsobom, mal súd za to, že žalobcovi ujma spôsobená práve týmto vytýkaným nesprávnym úradným postupom vyšetrovateľa nevznikla. Žalobca nepreukázal žiadne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali závažnú zmenu pomerov na jeho strane v súkromnom, pracovnom živote alebo v spoločenskom uplatnení.

2.6. Vo vzťahu k návrhu žalobcu na vykonanie ďalšieho dokazovania - vyžiadanim si odborného posudku od ošetrojúcej lekárky A. Y. I. a výsluchom svedkov: O. S., A. A. Ž. a A. C. I. a vyžiadanim si lekárskeho správ od lekára A. X. súd uviedol, že žalobca ani na opakované výzvy neuviedol, preukázanie akých skutočností a za akým účelom majú byť ním navrhnuté dôkazy vykonané a z akého dôvodu nie je v možnostiach žalobcu predložiť lekárske potvrdenia ohľadne jeho zdravotného stavu.

3. Krajský súd v Bratislave (ďalej ako „odvolací súd“) rozsudkom z 21. marca 2018 sp. zn. 6Co 62/2018 - 579 na odvolanie žalobcu potvrdil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie a žalovanej nepriznal náhradu trov odvolacieho konania.

3.1. Odvolací súd v odôvodnení uviedol, že už len z dôvodu uvedeného v bode 10 rozsudku súdu prvej inštancie, nebolo možné žalobe vyhovieť. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že žalobca v konaní nepreukázal ani ďalšie predpoklady vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom, ktorými sú vznik škody v podobe nemajetkovej ujmy a príčinná súvislosť medzi škodou a nesprávnym úradným postupom. V tomto ohľade odvolací súd v celom rozsahu poukázal na odôvodnenie napadnutého rozsudku. Je nesporné, že dôkazné bremeno ohľadom preukázania existencie predpokladov vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom zaťažuje poškodeného, teda žalobcu. Neobstojí poukaz žalobcu na rozhodnutia súdov v Českej republike, pretože je samozrejmé, že v konaní o prejednávanej veci súd prvej inštancie nemohol aplikovať zákonnú úpravu zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom platnú v Českej republike, teda v cudzine. Keďže súd prvej inštancie vo veci rozhodol za účinnosti CSP, nemohol použiť ustanovenie § 136 OSP, na ktoré žalobca poukazyval v odvolaní. Okrem toho, výšku nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle § 17 ods. 2, 3, 4 zák. č. 514/2003 Z.z. možno určiť iba na základe vykonaného dokazovania, teda na základe zistenia skutočností, ktoré preukazujú nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v konkrétnej výške. Určenie výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch voľnou úvahou súdu je teda vylúčené. Zo žiadneho ustanovenia zákona č. 514/2003 Z.z. nemožno vyvodiť, že by sa prezumoval vznik nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v prípade nesprávneho úradného postupu spočívajúceho v prietáhoch v konaní. Práve naopak, zák. č. 514/2003 Z.z. v §17 ods.2 zakotvuje zásadu, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká iba za predpokladu, že samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadostučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom. Z toho vyplýva, že podľa platnej právnej úpravy ani v prípade nesprávneho úradného postupu spočívajúceho v nečinnosti, resp. v prietáhoch v konaní nevzniká poškodenému automaticky nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Rovnako nebolo v konaní preukázané, že by v dôsledku nesprávneho úradného postupu žalobca utrpel ujmu na zdraví. Účelovosť tvrdení žalobcu v tomto ohľade je zrejmá z toho, že trestné konanie, ktorému čelil, rozdelil na dva úseky a nárok na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej prietáhmi v predmetnej veci uplatňuje dvomi žalobami. Vo veci vedenej na súde prvej inštancie pod sp. zn.: 10C 167/2010 požaduje náhradu škody a nemajetkovej ujmy za prietahy v predmetnej trestnej veci za obdobie od 21.02.1995 do 23.02.2010 a v prejednávanej veci

požaduje náhradu nemajetkovej ujmy za priťahy v predmetnej trestnej veci za obdobie od 23.06.2005 do 23.02.2010. V oboch týchto konaniach žalobca tvrdí, že v dôsledku nesprávneho úradného postupu utrpel ujmu na zdraví a domnieva sa, že náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch mu súd prizná v každom z konaní, teda dvakrát.

4. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej ako „dovolateľ“) dovolanie, prípustnosť ktorého odôvodnil poukazom na § 420 písm. d/, e/ a f/ CSP, a ust. §421 CSP a žiadal zrušiť rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 21.03.2018 č.k.: 6Co 62/2018-579 v celosti a vec vrátiť Krajskému súdu v Bratislave, priznať mu trovy dovolacieho konania a zároveň zrušiť aj rozsudok Okresného súdu Bratislava I vydaný dňa 15.05.2017 č.k. 16C 128/2011-513.

4.1. Dovolateľ namietal zaujatosť a tendenčné konanie senátu Krajského súdu v Bratislave 6Co, kedy proti sudcom tohto senátu prebiehalo na Krajskom súde v Bratislave disciplinárne konanie v inej veci na návrh aj dovolateľa zo dňa 12.03.2018. Dovolateľ teda zastával názor, že tento senát nemohol konať a rozhodovať vo veci samej o odvolaní dovolateľa aj v tejto veci.

4.2. Dovolateľ namietal spôsob hodnotenia dôkazov súdom prvej inštancie, nestotožnil sa s nenariadením znaleckého dokazovania ako aj nevypočutím ním navrhnutých svedkov. Uviedol, že súd prvej inštancie svojvoľne odmietol objektivizovať skutkový stav veci a vykonať dokazovanie.

4.3. Dovolateľ ďalej namietal, že nebol riadne poučený okresným súdom o jeho procesných právach a povinnostiach podľa OSP a následne od 01.07.2016 nebol riadne a perfektne poučený o jeho procesných právach a povinnostiach ani podľa §160 CSP. Tiež namietal spôsob jeho poučenia o procesných právach a povinnostiach na pojednávaní zo dňa 29.09.2016.

4.4. Dovolateľ tvrdil, že súd prvej inštancie nekonal riadne o námietke zaujatosti a nestrannosti doručenej súdu 20.05.2016, a teda všetky úkony okresného súdu od 20.05.2016 vrátane napadnutého rozsudku považuje dovolateľ za absolútne neplatné a neúčinné.

4.5. Dovolateľ ďalej vytykal prvoinštančnému súdu, že pokiaľ mal vedomosť o ďalšom prebiehajúcom v konaní vo vzťahu k tomu istému trestnému stíhaniu dovolateľa (10C/167/2010), mal rozhodnúť buď o spojení vecí alebo o prerušení konania.

4.6. Odkázal na rozhodovaciu prax NS SR a ÚS SR, konkrétne na rozhodnutia 4MCdo/20/2009 a IV. ÚS 159/2012, pričom napadnuté rozsudky nižších súdov sú podľa názoru dovolateľa výsledkom svojvôle hraničiacej s odmietnutím spravodlivosti, znemožnením preukázania dovolateľom nemajetkovej ujmy, zneužitím procesného práva súdom majúceho za následok odňatie dovolateľovi realizovať jeho práva mu priznané Ústavou a Dohovorom.

4.7. Oba sudy podľa názoru dovolateľa vec nesprávne právne posúdili, čím konanie zaťažili vadou, napadnuté rozhodnutia sú nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, nie sú racionálne odôvodnené, nie sú konzistentne odôvodnené v súlade s rozhodovacou praxou ESELP, Ústavou a Dohovorom.

4.8. Dovolateľ poukázal na skutočnosť, že počas konania na Okresnom súde Bratislava I vzhľadom na výhradu dovolateľa na elektrické (pozn: dovolateľ mal na mysli elektronické) upovedomovanie ho o mieste a čase pojednávaní vo veci samej a za rešpektu tejto výhrady zo strany súdu, túto výhradu nerešpektoval odvolací súd, keďže dovolateľa riadne a včas neupovedomil o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku dňa 21.03.2018 čím dovolateľovi odňal možnosť riadne konať pred súdom, mať vedomosť v primeranej lehote o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku a sám sa podľa slobodnej vôle rozhodnúť, či sa verejného vyhlásenia rozsudku dňa 21.03.2018 zúčastní alebo nie.

4.9. Dovolateľ ďalej argumentoval, že NS ČR v rozsudku 30Cdo 3849/2014 z 11.11.2015 judikoval, že neprimeraná dĺžka trestného konania prezumuje vznik nemajetkovej ujmy, s čím sa okresný ani krajský súd presvedčivo nevysporiadali.

4.10. Dovolateľ namietol, že mu bolo doručené nepodpísané vyjadrenie žalovanej k odvolaniu, čím mu bolo podľa názoru dovolateľa zásadným spôsobom porušené právo na spravodlivé konanie, keďže mu bol doručený iba zdrap papiera s absenciou podpisu povereného zástupcu žalovanej.

5. K dovolaniu dovolateľa sa vyjadrila žalovaná, pričom uviedla, že žalobcom podané dovolanie považuje za nedôvodné a navrhla súdu, aby dovolanie zamietol. Tvrdenia žalobcu o úkonoch krajského súdu nemajú žiaden vplyv a súvis na rozhodovanie krajského súdu a žalovaná mala za to, že žalobcom tvrdené dôvody pre podanie odvolania neboli naplnené a zo strany žalobcu neboli preukázané. Oba konajúce

súdy sa vysporiadali so žalobným návrhom a vykonanými dôkazmi v dostatočnej miere a správne, žalobca nepreukázal naplnenie predpokladov pre priznanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, a už vôbec nie v takej výške, v akej bola uplatnená.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 424 CSP) a to oprávneným subjektom (§ 427 CSP), zastúpeným podľa § 429 ods. 2 CSP (dovolaťel má sám vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa ako preukázal kópiou VŠ diplomu) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti, pričom zistil, že dovolanie je potrebné zamietnuť.

7. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolaťel uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolaťela vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolaťel vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. V uvedenom prípade vyvodzoval dovolaťel prípustnosť dovolania z § 420 písm. d/, e/ a f/ CSP a z ustanovenia § 421 CSP.

11. Vo vzťahu k prípustnosti dovolacieho dôvodu vyplývajúceho z § 420 písm. d/ CSP (v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie) dovolaťel vytýkal prvoinštančnému súdu, že pokiaľ mal vedomosť o ďalšom prebiehajúcom konaní vo vzťahu k tomu istému trestnému stíhaniu dovolaťela (10C/167/2010), mal rozhodnúť buď o spojení vecí alebo o prerušení konania. Dovolací súd poznamenáva, že predmetom tohto dovolacieho konania je náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 559.000 eur titulom nesprávneho úradného postupu ktorá mala dovolaťelovi vzniknúť v dôsledku trestného stíhania vedeného na PZ Úradu justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva PZ v Trnave pod č. OUJP-139/95 a na OÚV PZ Bratislava I vedenom ČVS: VP-130/95. Žalobca (dovolaťel) odôvodnil podanie žaloby nečinnosťou a marením jeho práva na prejednanie vecí bez zbytočných prieťahov v období od 23.06.2005 do zastavenia trestného stíhania do dňa 23.02.2010. Predmetom konania 10C 167/2010 bolo zaplatenie ušlého zisku a nemajetkovej ujmy v dôsledku toho, že od 21.02.1995 do 23.02.2010 sa stal objektom nezákonného trestného stíhania v konaní OUJP-139/95. Nárok v tomto konaní vyčíslil dovolaťel na sumu náhrady škody vo výške 689 000 € a ušlého zisku 5 525 423,44 € za nezákonné trestné stíhanie. Dovolaťel tak rozdelil svoj nárok na dve časti, uplatnil ho dvoma žalobami avšak rôzne odôvodnenými, pričom tieto síce vychádzali z totožného trestného stíhania, avšak vzťahujú sa na odlišné obdobia, resp. žaloba uplatnená v konaní 10C 167/2010 sa čiastočne prekrýva s obdobím trestného stíhania uplatneného v žalobe 16C 128/2011. Správne tak vyznieva odôvodnenie odvolacieho súdu, ktorý okrem iného uviedol, že účelovosť tvrdení žalobcu v tomto ohľade je zrejma z toho, že trestné konanie, ktorému čelil, rozdelil na dva úseky a nárok na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej prieťahmi v predmetnej veci uplatňuje dvoma žalobami. Vo

veci vedenej na súde prvej inštancie pod sp. zn.: 10C 167/2010 požaduje náhradu škody a nemajetkovej ujmy za priet'ahy v predmetnej trestnej veci za obdobie od 21.02.1995 do 23.02.2010 a v prejednávanej veci požaduje náhradu nemajetkovej ujmy za priet'ahy v predmetnej trestnej veci za obdobie od 23.06.2005 do 23.02.2010. V oboch týchto konaniach žalobca tvrdí, že v dôsledku nesprávneho úradného postupu utrpel ujmu na zdraví a domnieva sa, že náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch mu súd prizná v každom z konaní, teda dvakrát.

12.Vo vzťahu k prípustnosti dovolania podľa ust. § 420 písm. e/ CSP (teda že rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd) dovolateľ namietal zaujatosť a tendenčné konanie senátu Krajského súdu v Bratislave 6Co, kedy proti sudcom tohto senátu prebiehalo na Krajskom súde v Bratislave disciplinárne konanie v inej veci na návrh aj dovolateľa zo dňa 12.03.2018. V tejto súvislosti dovolací súd uvádza, že podľa ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu SR (uznesenie 1Nc 7/2013 zo dňa 29.04.2013) ako aj Ústavného súdu SR (uznesenie III. ÚS 92/2012 zo dňa 06.03.2012) skutočnosť, že v čase rozhodovania senátu odvolacieho súdu bol tento vystavený tlaku disciplinárneho stíhania ešte neznamená, že daná okolnosť môže signalizovať jeho zaujatý pomer k prerokovávanej veci alebo k procesným stranám. Podľa názoru súdu táto okolnosť sama osebe nemôže založiť pochybnosti o objektivite jeho rozhodovania, a to pre absenciu súvislostí, ktoré by naznačovali, že disciplinárne konanie sudcov malo vplyv na prijatie rozhodnutia v danej veci, ako aj pre nedostatok predpokladov, ktoré by naznačovali pomer senátu (jeho členov) k prerokovávanej veci alebo k dovolateľovi. V okolnostiach daného prípadu vznik situácie (disciplinárne stíhanie JUDr. Krála), ktoré bezprostredne nesúvisí s meritorným rozhodnutím v tejto veci, nemôže navodiť dojem vzbudzujúci pochybnosti o nestrannosti zákonného sudcu.

13.Prípustnosť dovolania podľa ust. §420 písm. f/ CSP (súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces) dovolateľ vyvodzoval z existencie väčšieho množstva pochybení, ktorých sa mali dopustiť nižšie súdy. Dovolateľ namietal spôsob hodnotenia dôkazov súdom prvej inštancie, nestotožnil s nenariadením znaleckého dokazovania ako aj nevypočutím ním navrhnutých svedkov. Uviedol, že súd prvej inštancie svojvoľne odmietol objektivizovať skutkový stav veci a vykonať dokazovanie.

14.Dovolací súd dodáva, že v súlade s § 185 ods. 1 CSP súd rozhodne, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná. Dovolací súd poznamenáva, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom súde nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú teda povolané súdy prvej inštancie a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle §442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod) a či konajúci súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolací súd tieto vady v prejednávanej veci nezistil.

15.V nadväznosti na vyššie uvedený dovolací dôvod ďalej dovolateľ namietal, že nebol riadne poučený okresným súdom o jeho procesných právach a povinnostiach podľa OSP a následne od 01.07.2016 nebol riadne a perfektne poučený o jeho procesných právach a povinnostiach ani podľa §160 CSP. Tiež namietal spôsob jeho poučenia o procesných právach a povinnostiach na pojednávaní zo dňa

29.09.2016. Z obsahu spisu vyplýva, že súd žalobcu riadne poučil na prvom predvolaní na pojednávanie zo dňa 10.01.2013 (č.l. 102-103) podľa vtedy platného a účinného OSP, opätovne bol znova poučený v predvolaní na pojednávanie zo dňa 02.10.2014 (č.l. 175-176) podľa OSP. Dovolateľ sa v dovolaní konkrétne zameril na namietaný nedostatok predvolania na pojednávanie zo dňa 29.09.2016, teda v období účinnosti Civilného sporového poriadku. Zo zápisnice z pojednávania zo dňa 29.09.2016 (č.l.352) vyplýva, že prvoinštančný súd dovolateľa riadne poučil v zmysle ustanovení CSP. Nad rámec vyššie uvedeného dovolací súd dodáva, že v súlade s ustanovením §160 ods.3 písm. b) CSP súd nemá poučovaciu povinnosť podľa ods.1 a ods.2 v prípade, ak je strana okrem iného zastúpená fyzickou osobou, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. Dovolací súd je teda názoru, že vzhľadom na skutočnosť, že dovolateľ je najneskôr od 06.09.2011 držiteľom magisterského titulu v odbore právo, ako preukázal kópiou diplomu o dosiahnutí vysokoškolského vzdelania v odbore právo a teda súd ho poučil nad rámec zákonnej poučovacej povinnosti. Námietka dovolateľa sa teda nepreukázala byť dôvodnou.

16.K námietke zaujatosti sudcu, ktorú dovolateľ adresoval okresnému súdu 20.05.2016 dovolací súd uvádza, že túto dovolateľ nezdôvodnil v zmysle §15a ods.3 OSP, pričom na taký postup bol vyzvaný okresným súdom (č.l. 348) dňa 27.06.2016 spolu s uvedením ust. §15a ods.3 OSP, podľa ktorého, v námietke zaujatosti muselo byť uvedené, proti komu smeruje, dôvod, pre ktorý má byť sudca vylúčený, a kedy sa účastník podávajúci námietku zaujatosti o dôvode vylúčenia dozvedel. Na podanie, ktoré nespĺňa náležitosti námietky zaujatosti súd neprihliadne, v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá. Okresný súd tak postupoval správne a námietka dovolateľa je v tomto smere nedôvodná.

17.Vo vzťahu k formulovanej námietke sťažovateľa o odňatí možnosti riadne konať, pretože krajský súd ho neupovedomil o verejnom vyhlásení rozsudku zaslaním upovedomenia elektronicky na jeho emailovú adresu dovolací súd uvádza, že podľa § 219 ods. 3 CSP vo veciach, v ktorých rozhoduje súd rozsudkom bez nariadenia pojednávania, oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli a na webovej stránke príslušného súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením. Ak o to strana požiada, súd jej oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku aj elektronickými prostriedkami. Zo spisu súdu nevyplýva, že by žalobca výslovne požiadal o oznámenie miesta a času verejného vyhlásenia rozsudku elektronickými prostriedkami. Dovolací súd dáva do pozornosti dovolateľa ustálenú judikatúru Ústavného súdu SR, ktorý v tomto smere už v minulosti viackrát konštatoval (II. ÚS 169/2019, II. ÚS 152/2020, II. ÚS 162/2020), že pokiaľ strana bola o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku oboznámená zverejnením oznámenia na oznamovacej/úradnej tabuli súdu či internetovej stránke súdu (prípadne písomne), avšak nie aj prostredníctvom elektronických prostriedkov, a to napriek tomu, že strana o to požiadala, ide o zjavne nezákonný postup súdu a dochádza (slovami svojho času platného OSP) k odňatiu možnosti účastníka konať pred súdom a naplneniu prípustnosti dovolania z tohto dôvodu. Takýto nezákonný postup (síce zakladajúci prípustnosť dovolania) však nemusí dosahovať intenzitu porušenia ústavných práv tejto strany sporu. Rozhodujúcou skutočnosťou pre posúdenie ústavnosti takéhoto (zjavne nezákonného) postupu súdu pri oboznamovaní s miestom a časom verejného vyhlásenia rozsudku teda je, či sa do dispozičnej sféry a vedomia strany dostalo v dostatočnom časovom predstihu (v lehote najmenej päť dní) riadne upovedomenie o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku. Inak povedané, rozhodujúce je, či strane sporu vôbec bolo oznámené miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku, aj keď nie elektronickými prostriedkami. Dovolateľ navyše nepreukázal, že by odvolací súd osobitne žiadal o elektronické upovedomenie o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku.

18.Vo vzťahu k dovolateľom poukázanej judikatúre NS SR a ÚS SR, konkrétne na rozhodnutia 4MCo/20/2009 a IV. ÚS 159/2012, dovolací súd uvádza, že tieto nemajú skutkový ani právny súvis s prejednávanou vecou a z hľadiska tohto konania sú irelevantné. Predmetom konania 4MCo/20/2009 bolo posúdenie, či nezákonnými rozhodnutiami sú rozhodnutia súdov, ktoré boli NS SR ako súdom dovolacím zrušené z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci a vec bola vrátená na ďalšie konanie súdu prvého stupňa, pričom toto konanie bolo zastavené z dôvodu zániku účastníka konania, a teda vo veci nebolo meritórne rozhodnuté. Nález ÚS SR sp. zn: IV. ÚS 159/2012 sa zaoberal problematikou nezákonnosti zrušeného právoplatného rozhodnutia, kedy úvaha krajského súdu že nezákonnosť

zrušeného právoplatného rozhodnutia musí byť vo výroku alebo odôvodnení rozhodnutia, ktorým je toto rozhodnutie zrušené, výslovne konštatovaná, je takým výkladom ustanovení zákona o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci [najmä § 3 ods. 1 písm. a) a § 6 ods. 1 tohto zákona], ktorý porušuje ich účel a význam. Ďalšie rozhodnutie uvedené dovolateľom je rozsudok NS ČR 30Cdo 3849/2014 z 11.11.2015, ktorý judikoval, že neprimeraná dĺžka trestného konania prezumuje vznik nemajetkovej ujmy, s čím sa podľa názoru dovolateľa okresný ani krajský súd presvedčivo nevysporiadali. Dovolací súd uvádza, že rozhodovacia prax Najvyššieho súdu ČR nie je pre dovolací súd záväzná, dovolací súd ňou nie je viazaný. Nad rámec uvedeného odkazuje dovolateľa na uznesenie NS SR 6Cdo/129/2017 zo dňa 31.10.2017, ktoré sa zaoberá definíciou pojmu ustálená rozhodovacia prax.

19. Záverom dovolateľ namietal že mu bolo doručené nepodpísané vyjadrenie žalovanej k odvolaniu, čím mu bolo podľa názoru dovolateľa zásadným spôsobom porušené právo na spravodlivé konanie, keďže mu bol doručený iba zdrap papiera s absenciou podpisu povereného zástupcu žalovanej. Dovolací súd dáva dovolateľovi do pozornosti, že v zmysle zákona č. 305/2013 Z.z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) je orgán verejnej moci zo zákona povinný uplatňovať výkon verejnej moci elektronicke podľa tohto zákona. Žalovaná v zmysle tohto zákona doručila vyjadrenie k odvolaniu elektronicke, kedy je podanie podpísané kvalifikovaným elektronickeým podpisom, pričom podanie pozostáva z vyjadrenia a sprievodných dokumentov (Informácie o výsledku overenia KEP, Doručenky). Pokiaľ teda prvoinštančný súd doručil dovolateľovi len samotné vyjadrenie žalovanej k odvolaniu, postupoval správne a nebolo tak porušené právo dovolateľa na spravodlivý proces, lebo dovolateľ sa s obsahom podania v celosti oboznámil.

20. Žalobca uplatnil aj dovolací dôvod podľa § 421 CSP. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

21. Pre všetky tri procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna, nie skutková otázka. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení. V prípade dovolania podaného v zmysle tohto ustanovenia je procesnou povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania.

22. Dovolateľ nevymedzil právnu otázku, od riešenia ktorej by záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu zákonom stanoveným spôsobom, a teda v tejto časti je dovolanie neprípustné.

23. V prípade, ak by dovolací súd absenciu konkrétne vymedzenej právnej otázky (otázok) nezohľadnil a napriek tomu by pristúpil aj k posúdeniu dôvodnosti podaného dovolania, uskutočnil by procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priechiaci sa cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (1 Cdo 23/2017, 2 Cdo 117/2017, 3 Cdo 6/2017, 4 Cdo 95/2017, 7 Cdo 140/2017, 8 Cdo 78/2017). Ak by bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu [a na tom základe ho (dokonca) prípadne zrušil], porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03). Z vyššie uvedených dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že na podklade dovolania žalobcu nemožno uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

24. Z vyššie uvedeného vyplýva, že zo strany súdu nedošlo k nesprávnemu procesnému postupu, ktorý by znemožnil dovolateľovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že by došlo k

porušení práva na spravodlivý proces, a preto dovolací súd konštatuje, že dovolanie nie je dôvodné. Z uvedeného dôvodu preto dovolanie dovolateľa podľa ustanovenia § 448 zamietol.

25. V dovolacom konaní úspešnej žalovanej najvyšší súd náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo jej žiadne trovy nevznikli (R 72/2018).

26. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.